

Nr 204.

Av herr **Paulsen m. fl.**, om beredande av högre ålderstillägg än *Kungl. Maj:t föreslagit åt avdelningsföreståndaren vid Sveriges utsädesförening J. Rasmusson.*

I årets statsverksproposition behandlas under nionde huvudtiteln, punkt 74, i samband med Sveriges Utsädesförenings framställning om anslag bl. a. Utsädesföreningens anhållan om erforderliga medel, kr. 1,000 + 250 (dyrtidstillägg) för beviljande av tvenne ålderstillägg åt avdelningsföreståndaren, docenten J. Rasmusson.

Som skäl för sin anhållan anför Sveriges Utsädesförening, att Rasmussons verksamhet som ledare för försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarp under tiden 1 april 1919—30 september 1926 är att anse som till sin art och omfattning likställd med den tjänstgöring, han har att bestrida som avdelningsföreståndare vid Svalöv. På grund härav borde han få tillgodoräkna sig dessa 7 år 6 månader vid tjänsteårsberäkning i sin nuvarande tjänst, och denna tid skulle tillsammans med de 4 år 9 månaderna, som han den 1 juli 1931 innehaft sin tjänst som avdelningsföreståndare vid Svalöv göra honom berättigad att då räkna 12 år 3 månader tjänstgöring vid beräkning av ålderstillägg. Detta skulle i sin ordning enligt den av kungl. lantbruksstyrelsen fastställda regleringen av tjänsterna hos utsädesföreningen berättiga honom till två ålderstillägg om vardera 500 kronor jämte dyrtidstillägg eller tillsamman kronor 1,250.

I sitt yttrande över föreningens ansökan har lantbruksstyrelsen avstyrkt framställningen på denna punkt under motivering, att Rasmusson under sin Alnarptid ej åtnjöt sådana löneförmåner, att hans tidigare och nuvarande anställningar kunde jämsättas. Statskontoret gör i sitt yttrande intet särskilt uttalande och anför härför följande motivering: »Av vad i förevarande ärende upplysts ville det också förefalla, som om den av Rasmusson tidigare fullgjorda tjänstgöringen vid Alnarp vore i sådant hänseende likvärdig med den Hammarlund tillgodoräknade anställningen vid Weibullsholm. Då emellertid bestämd uppgift icke föreläge om, huru i sådant avseende förhölle sig, ansåge sig statskontoret icke kunna göra något särskilt uttalande — — —.»

Departementschefen har ansett det råda en viss tveksamhet, huruvida Rasmussons tidigare tjänstgöring vid Alnarp vore att anse som likvärdig med hans nuvarande verksamhet, och har därför ej upptagit nämnda summa i sitt äskande av anslag till Sveriges Utsädesförening. Detta innebär — i betraktande av Kungl. Maj:ts och riksdagens förra året fattade beslut i ett

liknande fall — bland annat att ifrågavarande tjänstgöring skulle anses mindre omfattande och betydelsefull än den en annan av Utsädesföreningens avdelningsföreståndare, docent C. Hammarlund, tidigare haft vid Weibullsholms växtförädlingsanstalt. Enligt ifrågavarande beslut har Hammarlund nämligen medgivits rätt att för erhållande av ålderstillägg tillgodoräkna sig den tid han tidigare varit anställd vid sagda anstalt.

På grund av nämnda omständigheter har det synt oss önskvärt, att frågan om jämförelsen mellan Rasmussons tidigare tjänstgöring, hans nuvarande tjänstgöring och Hammarlunds tjänstgöring vid Weibullsholm i detta sammanhang fullständigt utreddes. Detta så mycket mera som det måste anses vara av största vikt, att det ej får råda något tvivel om att tjänstemännen vid en statsunderstödd institution behandlas fullkomligt lika i frågor av denna art.

För belysande av frågan om Rasmussons berättigande till ålderstillägg ha vi därför införskaffat yttranden från professor H. Nilsson-Ehle (bil. 1) och föreståndaren för Alnarps trädgårdar direktör C. G. Dahl (bil. 2).

Det framgår av de bifogade yttrandena från de nämnda personerna, att de båda reservationslöst anse Rasmussons arbete som ledare för försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarp under tiden den 1 april 1919—30 september 1926 såsom till art och omfattning fullt likvärdigt med den tjänstgöring, han har att fullgöra som avdelningsföreståndare vid Sveriges Utsädesförening, och med den, som docent Hammarlund haft vid Weibullsholm. Därmed synes oss vara till fullo klarlagt, att Rasmussons tjänstgöring under den ifrågasatta tidsperioden bör berättiga honom att för beräkning av ålderstillägg få räkna sig densamma till godo. Detta förhållande bestyrkes ytterligare av oss företedda jämförande uppgifter angående omfattningen av de utav Rasmusson ledda försöken vid Alnarp och Svalöv ävensom av den förteckning över av Rasmusson på grundval av arbetena vid Alnarp utgivna skrifter och författade artiklar, vilken blivit oss delgiven.

I Kungl. Maj:ts proposition anföres som skäl mot att Rasmussons tjänstgöring vid Alnarp skulle kunna anses likvärdig med avdelningsföreståndares vid Svalöv det förhållandet, att hans avlöningsförmåner vid Alnarp understigit den avdelningsföreståndare i Svalöv tillkommande lönen. I den av föreningen åberopade författningen säges emellertid intet om att åtnjutna löneförmåner skola vara avgörande för beräkning av tjänsteår i fall sådana som det här ifrågavarande utan allenast » — — — tjänst, som i avseende å *tjänstgöringens* art och omfattning finnes svara mot, vara jämförbar med eller högre än den ifrågavarande ordinarie tjänsten». De av Rasmusson åtnjutna löneförmånerna kunna således ej tillmätas utslagsgivande betydelse, utan de kunna högst användas som indikator på hans tjänstgörings art eller omfattning, om dessa ej kunna på annat sätt klarläggas. Det bör emellertid härvid tagas i betraktande, att lönerna vid en ny verksamhet, sådan som försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarp, aldrig sättas

så högt som för ordinarie tjänster vid en äldre institution och att lönerna i förra fallet till och med en tid kunna vara mycket låga, trots att ett stort arbete kräves av befattningens innehavare. Detta synes också vara Kungl. Maj:ts mening, emedan i propositionen endast talas om Rasmussons löneförmåner under de sista åren av hans anställning vid Alnarp.

Beträffande Rasmussons löneförmåner under de sista åren i Alnarp är att märka, att styrelsen för lantbruks- och mejeriinstitutet vid Alnarp år 1923 föreslagit, att tjänsten som ledare för försöksverksamheten med köksväxter vid Alnarp skulle i löneavseende jämföras med överassistenttjänst vid Centralanstalten för jordbruksförsök (lön kronor 5,800 exklusive bostad). Såväl Kungl. Maj:t som lantbruksstyrelsen har i princip bifallit detta förslag, ehuru vid bestämmandet av lönen vid Alnarp åtskilliga avdrag gjordes (utjämnning av olikheter i beräkandet av dyrtidstillägg, bostadsförmån, dyrortstillägg och slutligen även avdrag under motivering att tjänsten ej var ordinarie). Skillnaden mellan den lön, som avdelningsföreståndare vid Svalöv åtnjöt 1923—1926, och den lön, som vid samma tid av Kungl. Maj:t förklarades vara den principiellt riktiga, var sålunda obetydlig.

Då det på förut anförda grunder synes oss till fullo klarlagt, att Rasmussons tidigare tjänstgöring till art och omfattning varit likvärdig med avdelningsföreståndares vid Svalöv, torde detta förhållande ej kunna rubbas därav, att han åtnjutit lägre lön än som tillkom sådan. Med hänsyn till de förut anförda orsakerna till att Rasmussons kontanta grundlön kom att sättas så lågt som skedde 1923, synes oss hans tidigare löneförhållanden snarare utgöra ett ytterligare skäl att se till, att han nu erhåller den lön, som hans föregående tjänstgöring berättigar honom till.

Med hänsyn till Rasmussons tjänstetid hos Utsädesföreningen har Kungl. Maj:t föreslagit kronor 250: — + 62: 50 (dyrtidstillägg) = 312: 50 till åldersstillägg åt honom för första hälften av 1932, enär han, oberoende av sin tjänstgöring vid Alnarp, torde vara berättigad att åtnjuta första ålderstillägget från och med 1 januari 1932. För att han skall kunna erhålla de ålderstillägg, kronor 1,000 + 250 (dyrtidstillägg) för tiden 1 juli 1931—30 juni 1932, vilka enligt vårt förmenande borde tillkomma honom, erfordras sålunda ytterligare 937: 50.

På grund av det anförda få vi sålunda hemställa,

att riksdagen måtte, utöver de av Kungl. Maj:t i årets statsverksproposition såsom bidrag till Sveriges Utsädesförenings verksamhet föreslagna anslagen, för budgetåret 1931—1932 anvisa ett belopp av kronor 937: 50 att användas för ovan angivna ändamål.

Stockholm den 22 januari 1931.

Anders Paulsen.

A. Thomson.

Erik W. Ljung.

Bilaga 1.

Med anledning av docenten J. Rasmussons anhållan att få vid tjänsteårsberäkning tillgodoräkna sig sin tjänstgöring under tiden 1 april 1919—30 september 1926 som ledare för försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarps Trädgårdar vill jag avgiva följande utlåtande över arten och omfattningen av denna hans verksamhet.

I egenskap av professor i ärftlighetslära vid Lunds Universitet och föreståndare för den då till Alnarp förlagda Institutionen för ärftlighetsforskning samt såsom ledare för den av Allmänna svenska utsädesaktiebolaget under åren 1917—1922 bedrivna köksväxtförädlingen hade jag särskilt anledning att i detalj följa Rasmussons arbete med köksväxter under hela den här ifrågavarande tiden.

Rasmussons befattning omfattade försöks- och förädlingsverksamhet med köksväxter samt vidare organiserandet och ledandet av lokal försöksverksamhet med köksväxter i mellersta och norra Sverige. Då Rasmusson 1917 tillträdde tjänsten på Alnarp, befann sig hela denna verksamhet på begynnelsestadiet. Både ifråga om försöks- och förädlingsarbetet med köksväxter behövde speciellt för dessa växter anpassade arbetsmetoder utarbetas. Såväl i utarbetandet av dylika metoder som också genom grundliga vetenskapliga ärftlighetsundersökningar hos vissa köksväxter nedlade Rasmusson under sin Alnarpstid ett mycket betydande arbete. Att så varit fallet, visas ytterligare av hans på grundval av dessa vid Alnarp utförda undersökningar utgivna praktisk-vetenskapliga skrifter, vilka företrädesvis röra de vetenskapliga och tekniska grundvalarna för köksväxtförädlingen. Bland dessa publikationer förtjäna särskilt nämnas hans stora arbete hos ärter: »Genetically changed linkage-values in Pisum» (152 sidor), samt avhandlingar rörande inavelsförädling hos morötter, korsningsförädling hos kål (manuskript till fil. licentiatexamen), klorofyllärftlighet hos lök, stocklöpning hos rödbetor samt försöksmetodik hos bönor med flera köksväxter. Vidare har Rasmusson utom årsberättelser över bemälda verksamhet publicerat ett större antal uppsatser rörande försöksresultatens tillämpning i praktisk köksväxtodling. För praktiken har som resultat av Rasmussons förädlingsarbete hittills utlämnats tvenne ärtsorter. Dessutom förelägo lovande förädlingsserier hos vitkål och andra köksväxter.

Det av Rasmusson utförda försöksarbetet har haft ett påtagligt vägledande inflytande på praktikens sortval av köksväxter.

Slutligen bör i detta sammanhang även framhållas, att i ett arbete som det här ifrågavarande det är omöjligt att göra skillnad mellan försöks- och förädlingsarbete, eftersom försöksarbetet ständigt ingår som ett integrerande, såväl grundläggande som avslutande, led i förädlingen.

Av det ovan anförda framgår, att Rasmussons verksamhet vid Alnarp som ledare för försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarp får anses till sin art fullt likvärdig med den som avdelningsföreståndare vid Sveriges Utsädesförening har att bedriva.

Omfattningen av Rasmussons verksamhet vid Alnarp torde bäst kunna bedömas efter kvantiteten av det material, han hade att bearbeta, försöks-

arealen och den arbetsstyrka han förfogade över. Med utgångspunkt från dessa synpunkter och med hänsyn till det stora antalet olika växtslag, som arbetena omfatta, visar det sig, att omfattningen av Rasmussons nämnda arbete var minst jämfäst med den omfattning, som en avdelningsföreståndares vid Svalöv verksamhet har.

Då docenten C. Hammarlunds tidigare tjänstgöring vid Weibullsholm som ledare för köksväxtförädlingen därstädes i föl av Kungl. Maj:ts och riksdag godkändes som likvärdig grund för tjänsteårsberäkning med tjänstgöring vid Svalöv som avdelningsföreståndare, torde det även vara skäl att framhålla, att Rasmussons tjänstgöring vid Alnarp var fullt likvärdig med Hammarlunds vid Weibullsholm, och att Rasmussons arbete var av lika stor betydelse för landets köksväxtodling som Hammarlunds.

På grundval av det ovan anförda vill jag sålunda som min uppfattning framhålla, att Rasmussons verksamhet som ledare av försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarp under tiden 1 april 1919—30 september 1926 både till sin art och till sin omfattning var fullt ut jämfäst med den verksamhet, som en avdelningsföreståndare vid Svalöv har att bedriva.

Svalöv den 14 januari 1931.

H. Nilsson-Ehle.

Bilaga 2.

På anmodan av avdelningsföreståndaren vid Sveriges Utsädesförening docent J. Rasmusson får jag avgiva följande utlåtande angående jämförbarheten av hans tidigare tjänstgöring som ledare för försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter vid Alnarps trädgårdar och hans nuvarande befattning som föreståndare vid Sveriges Utsädesförening.

Då enligt Kungl. Maj:ts och riksdagens beslut år 1930 docenten C. Hammarlunds tidigare tjänstgöring som ledare för köksväxtförädlingen vid Weibullsholm anses till art och omfattning svara mot den tjänstgöring, han har att fullgöra som avdelningsföreståndare vid Sveriges Utsädesförening, finner jag det lämpligast att jämföra Rasmussons tidigare tjänstgöring med Hammarlunds.

Med undantag för de första två åren hade Rasmusson under sin anställning vid Alnarp att självständigt leda försöks- och förädlingsverksamheten med köksväxter. Detta arbete innefattade såväl utförande av jämförande försök av olika slag som också förädlingsarbeten och förädlingsmetodiska undersökningar (det senare med ärter, bönor, morötter, rödbetor, vitkål och rädisor). Dessutom hade han under de senare åren att utföra odlingar för kontroll av sort- och stamäktighet samt renhet hos samtliga köksväxtslag. Slutligen kan nämnas, att han hade att organisera och kontrollera de försök med köksväxter på skilda platser i landet, som utfördes under ledning av försöksverksamheten vid Alnarp. Då det av Hammarlund bedrivna förädlingsarbetet vid Weibullsholm till stor del måste i praktiken genomföras i form av jämförande försök, synes det mig av det anförda vara alldeles uppenbart,

att Rasmussons och Hammarlunds tidigare anställningar måste till sin art anses fullkomligt jämställda och därmed även Rasmussons tjänstgöring efter den 1 april 1919 vara jämställd med tjänsten som avdelningsföreståndare vid Sveriges Utsädesförening.

Omfattningen av Rasmussons och Hammarlunds tidigare arbete torde ungefärligen kunna jämföras, då de av Rasmusson ledda och årligen inspekterade försöken i mellersta och norra Sverige torde utjämna en eventuell övervikt i försöksarealen vid Weibullsholm över den vid Alnarp.

Slutligen vill jag ytterligare framhålla, att Rasmussons verksamhet som ledare av försöks- och förädlingsarbetet med köksväxter vid Alnarp varit av mycket stor betydelse för den svenska trädgårdsodlingen.

Under hänvisning till ovanstående vill jag sålunda framhålla, att jag anser Rasmussons arbete från den 1 april 1919 till den 30 september 1926 såsom till sin art och omfattning fullt ut jämställt med det Hammarlund under samma tid hade utföra, och att Rasmussons arbete under den nämnda tiden därmed också bör betraktas som jämställt med det han nu har utföra som avdelningsföreståndare vid Sveriges Utsädesförening.

Alnarp, Åkarp den 14 januari 1931.

Carl G. Dahl,

föreståndare för trädgårdsskolan vid Alnarp.